

22001A0718(01)

18.7.2001.

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

L 194/39

KONVENCIJA O UJEDNAČAVANJU ODREĐENIH PRAVILA U MEĐUNARODNOM ZRAČNOM PRIJEVOZU

DRŽAVE STRANKE OVE KONVENCIJE

PREPOZNAJUĆI značajan doprinos Konvencije o ujednačavanju određenih pravila o međunarodnom zračnom prijevozu, potpisane u Varšavi, 12. listopada 1929. godine, (u daljnjem tekstu: Varšavska konvencija), te drugih s njom povezanih instrumenata koji se odnose na usklađivanje međunarodnog privatnog prava u zračnom prometu,

PREPOZNAJUĆI potrebu za osuvremenjivanjem i konsolidacijom Varšavske konvencije i s njom povezanih instrumenata,

PREPOZNAJUĆI značaj zajamčene zaštite interesa korisnika u međunarodnom zračnom prijevozu i potrebe za pravičnom naknadom temeljenom na načelu naknade štete,

POTVRĐUJUĆI poželjnost uređenog razvoja letova letenja u međunarodnom zračnom prometu, te nesmetanog protoka putnika, prtljage i tereta sukladno načelima i ciljevima Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu sastavljene u Chicagu 7. prosinca 1944. godine,

VJERUJUĆI da je zajedničko djelovanje država s ciljem daljnjeg usklađivanja i kodifikacije određenih pravila koja uređuju međunarodni zračni prijevoz kroz novu Konvenciju najprikladniji način postizanja pravedne uravnoteženosti interesa,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 1.

Opseg primjene

1. Ova se Konvencija primjenjuje na cjelokupan međunarodni prijevoz osoba, prtljage ili putnika obavljen zrakoplovom za naknadu. Primjenjuje se isto tako i na besplatan prijevoz zrakoplovom koji obavlja zrakoplovna prijevoznička tvrtka.

2. U svrhe ove Konvencije izraz međunarodni prijevoz znači bilo koji prijevoz u kojem se, sukladno sporazumu između stranaka, mjesto polaska i mjesto odredišta, bilo da postoji ili ne postoji prekid ili prekrcaj tijekom tog prijevoza, nalazi ili unutar državnog područja dviju država stranaka ili unutar državnog područja jedne države stranke ako postoji ugovoreno zaustavno mjesto unutar državnog područja druge države, čak i ako ta država nije država stranka. Prijevoz između dva mjesta unutar državnog područja jedne države stranke bez ugovorenoga zaustavnog mjesta unutar državnog područja druge države nije međunarodni prijevoz u svrhe ove Konvencije.

3. Prijevoz koji će obaviti nekoliko uzastopnih prijevoznika smatra se, u svrhe ove Konvencije, jednim nedjeljivim prijevozom ako ga stranke smatraju jednim letom, bilo da je ugovoren u obliku jednog ugovora ili niza ugovora, te on ne gubi svoj međunarodni karakter samo zato što će se jedan ugovor ili niz ugovora provesti u cijelosti unutar državnog područja iste države.

4. Ova Konvencija primjenjuje se isto tako i na prijevoz naveden u poglavlju V., pod uvjetima koji su sadržani u tom poglavlju.

Članak 2.

Prijevoz koji obavlja država i prijevoz poštanskih pošiljaka

1. Ova se Konvencija primjenjuje na prijevoz koji obavlja država ili pravno utemeljena javna tijela pod uvjetom da potpada pod uvjete utvrđene u članku 1.

2. Pri prijevozu poštanskih pošiljaka prijevoznik je odgovoran isključivo odgovarajućoj poštanskoj upravi sukladno propisima primjenjivim na odnose između prijevoznika i poštanskih uprava.

3. Odredbe ove Konvencije ne primjenjuju se na prijevoz poštanskih pošiljaka osim kako je predviđeno u stavku 2. ovoga članka.

POGLAVLJE II.

Dokumentacija i obveze stranaka koje se odnose na prijevoz putnika, prtljage i tereta

Članak 3.

Putnici i prtljaga

1. Za prijevoz putnika izdaje se samostalni ili skupni prijevozni dokument koji sadržava:

(a) navođenje mjesta polaska i mjesta odredišta,

(b) ukoliko se mjesta polaska i odredišta nalaze unutar državnog područja jedne države stranke, a jedno ili više ugovorenih zaustavnih mjesta unutar državnog područja druge države, navođenje barem jednog od tih zaustavnih mjesta.

2. Bilo koji drugi način zabilježbe podataka navedenih u stavku 1. može zamijeniti izdavanje dokumenta navedenog u tom stavku. Ako se koristi bilo koje od tih sredstava, prijevoznik nudi putniku da mu izda pisanu izjavu o podatku zabilježenom na navedeni način.

3. Prijevoznik izdaje putniku oznaku za označavanje prtljage za svaki komad predane prtljage.

4. Putniku se predaje pisana obavijest kojom ga se upućuje da u slučajevima u kojima je ova Konvencija primjenjiva ona uređuje i može ograničiti odgovornost prijevoznika za slučaj smrti ili povrede i za uništenje ili gubitak ili oštećenje prtljage te za kašnjenje.

5. Nepoštivanje odredaba prethodnih stavaka ne utječe na postojanje ili valjanost ugovora o prijevozu koji usprkos tomu podliježe odredbama ove Konvencije uključujući i one koje se odnose na ograničenje odgovornosti.

Članak 4.

Teret

1. Za prijevoz tereta izdaje se zračni teretni list.
2. Bilo koje drugo sredstvo na kojem se pohranjuje zapis o prijevozu koji će biti izvršen može zamijeniti izdavanje zračnog teretnog lista. Ako se koriste takva druga sredstva prijevoznik, ako to od njega zatraži pošiljatelj, izdaje pošiljatelju potvrdu o primitku tereta koja omogućava utvrđivanje pošiljke i pristup podacima sadržanim u zapisu koji je pohranjen na takvom drugom sredstvu.

Članak 5.

Sadržaj zračnog teretnog lista ili potvrde o primitku tereta

Zračni teretni list ili potvrda o primitku tereta uključuje:

- (a) navođenje mjesta polaska i mjesta odredišta,
- (b) ako se mjesta polaska i mjesta odredišta nalaze unutar državnog područja jedne države stranke, a jedno ili više ugovorenih zaustavnih mjesta unutar državnog područja druge države, navođenje barem jednoga takvoga zaustavnog mjesta, i
- (c) navođenje težine pošiljke.

Članak 6.

Dokument koji se odnosi na narav tereta

Od pošiljatelja se može zatražiti, ukoliko je to potrebno radi ispunjavanja formalnosti carinskih, policijskih i srodnih javnih tijela, da izda dokument u kojem navodi narav tereta. Ova odredba za prijevoznika ne stvara dužnost, obvezu ili odgovornost koja bi iz toga mogla proizići.

Članak 7.

Opis zračnoga teretnog lista

1. Zračni teretni list pošiljatelj sastavlja u izvorniku sastavljenom od tri dijela.
2. Prvi dio je obilježen oznakom »za prijevoznika«; njega potpisuje pošiljatelj. Drugi dio je označen oznakom »za prima-telja«; njega potpisuju pošiljatelj i prijevoznik. Treći dio potpi-suje prijevoznik koji ga predaje pošiljatelju nakon prihvata tereta.
3. Potpis prijevoznika i potpis pošiljatelja mogu se ispisati ili otisnuti pečatom.
4. Ako, na zahtjev pošiljatelja, prijevoznik sastavi zračni teretni list, smatra se da ga je prijevoznik sastavio sa znanjem pošiljatelja s mogućnošću dokazivanja suprotnog.

Članak 8.

Dokumentacija za višestruka pakiranja

Kada se radi o više od jednog pakiranja:

- (a) prijevoznik tereta ima pravo zatražiti pošiljatelja da izda zasebne zračne teretne listove,
- (b) pošiljatelj ima pravo zatražiti prijevoznika da izda zasebne potvrde o primitku tereta kada se koriste druga sredstva navedena u stavku 2. članka 4.

Članak 9.

Neudovoljavanje zahtjevima za dokumentacijom

Nepridržavanje odredaba članka 4. do 8. ne utječe na postojanje ili valjanost ugovora o prijevozu, koji usprkos tomu podliježe odredbama ove Konvencije uključujući one odredbe koje se odnose na ograničenje odgovornosti.

Članak 10.

Odgovornost za pojedinosti iz dokumentacije

1. Pošiljatelj je odgovoran za točnost pojedinosti i izjava koje se odnose na teret i koje je unio ili su u njegovo ime unijeti u zračni teretni list ili koje je predao ili su u njegovo ime predani prijevozniku kako bi se unijeli u potvrdu o primitku tereta ili kako bi se unijeli u zapis pohranjen na drugim sredstvima navedenim u stavku 2. članka 4. Naprijed navedeno se isto tako primjenjuje u slučaju kada je osoba koja obavlja poslove u ime pošiljatelja istodobno i agent prijevoznika.
2. Pošiljatelj obeštećuje prijevoznika za sve štete koje je pretrpio prijevoznik ili bilo koja druga osoba kojoj je prijevoznik odgovoran radi nepravilnosti, netočnosti ili nepotpunosti pojedinosti i izjava koje je predao pošiljatelj ili su predane u njegovo ime.

3. Prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka prijevoznik obeštećuje pošiljatelja za sve štete koje je pretrpio pošiljatelj ili bilo koja druga osoba kojoj je pošiljatelj odgovoran, radi nepravilnosti, netočnosti ili nepotpunosti pojedinosti i izjava koje je unio prijevoznik ili su u njegovo ime unijeti upisani u potvrdu o primitku tereta ili u zapis pohranjen na druga sredstva navedena u stavku 2. članka 4.

Članak 11.

Dokaziva vrijednost dokumentacije

1. Zračni teretni list ili potvrda o primitku tereta predstavljaju prima facie dokaz o sklapanju ugovora, prihvatu tereta i o uvjetima prijevoza koji su u njemu navedeni.

2. Bilo kakva izjava u zračnom teretnom listu ili u potvrdi o primitku tereta koja se odnosi na težinu, dimenzije i pakiranje tereta, kao i izjave koje se odnose na broj pakiranja, su prima facie dokaz o navedenim činjenicama; one izjave koje se odnose na količinu, volumen i uvjete tereta ne predstavljaju dokaz protiv prijevoznika, osim u onoj mjeri u kojoj je bilo i u kojoj jest navedeno u zračnom teretnom listu ili potvrdi o primitku tereta da su obje provjerene u prisutnosti pošiljatelja ili koje se odnose na očigledno stanje tereta.

Članak 12.

Pravo raspolaganja teretom

1. Podložno odgovornosti pošiljatelja da izvrši sve svoje obveze iz ugovora o prijevozu pošiljatelj ima pravo raspolagati teretom, te ga može povući u zračnoj luci polaska ili zračnoj luci odredišta, ili ga može zaustaviti tijekom putovanja pri bilo kojem slijetanju, ili može zatražiti da se teret isporuči u mjestu odredišta ili tijekom putovanja osobi koja je različita od izvorno određenog primatelja, ili pak zatražiti da se teret vrati u zračnu luku polaska. Pošiljatelj se ne smije koristiti pravom raspolaganja na štetu prijevoznika ili drugih pošiljatelja i mora nadoknaditi sve troškove koji su nastali korištenjem ovoga prava.

2. Ukoliko prijevoznik nije u mogućnosti provesti upute pošiljatelja o tome ga mora bez odgode obavijestiti.

3. Ako prijevoznik provede upute pošiljatelja koje se odnose na raspolaganje teretom, a da pritom nije zatraženo izdavanje dijela zračnoga teretnog lista ili ako se potvrda o primitku tereta ne izda potonjem, prijevoznik će biti odgovoran, ne utječući na njegovo pravo naknade troškova od pošiljatelja, za bilo kakvu štetu koja se pritom može nanijeti bilo kojoj osobi koja je pravovaljano u posjedu tog dijela zračnoga teretnog lista ili potvrde o primitku tereta.

4. Pravo dano pošiljatelju prestaje u trenutku kada to pravo počinje za primatelja sukladno članku 13. Međutim, ukoliko primatelj odbije primiti teret ili se s njime ne može stupiti u kontakt, pošiljatelj zadržava pravo raspolaganja teretom.

Članak 13.

Isporuca tereta

1. S iznimkom slučaja kada je pošiljatelj iskoristio svoje pravo iz članka 12. primatelj ima pravo, po dolasku tereta u mjesto odredišta, zatražiti prijevoznika da mu isporuči teret po izvršenju plaćanja dospjelih pristojbi i po udovoljavanju uvjetima prijevoza.

2. Ako nije ugovoreno drugačije, dužnost je prijevoznika da čim teret stigne o tome obavijesti primatelja.

3. Ako prijevoznik prizna gubitak tereta, ili ako teret nije stigao po isteku sedam dana od datuma kada je trebao stići, primatelj ima pravo provesti prava protiv prijevoznika koja proističu iz ugovora o prijevozu.

Članak 14.

Ostvarivanje prava pošiljatelja i primatelja

Pošiljatelj i primatelj mogu odgovarajuće ostvariti sva prava koja su im dodijeljena u člancima 12. i 13., svaki u svoje vlastito ime, bilo da zastupaju svoj vlastiti interes ili interes drugoga, pod uvjetom da izvršavaju svoje obveze koje su mu nametnute ugovorom o prijevozu.

Članak 15.

Odnos pošiljatelja i primatelja ili međusobni odnosi trećih stranaka

1. Članci 12., 13. i 14. ne utječu ni na međusobne odnose pošiljatelja i primatelja, ni na odnose trećih stranaka čija prava proizlaze ili iz prava pošiljatelja ili iz prava primatelja.

2. Odredbe članaka 12., 13. i 14. mogu se mijenjati isključivo izričitim odredbom izraženom u zrakoplovnom tovarnom listu ili potvrdi o primitku tereta.

Članak 16.

Formalnosti carine, policije i drugih javnih tijela

1. Pošiljatelj mora predati takve podatke i takve dokumente koji su potrebni za ispunjavanje formalnosti carine, policije i drugih javnih tijela prije nego se teret može isporučiti primatelju. Pošiljatelj je odgovoran prijevozniku za bilo kakvu štetu uzrokovanu odsutnošću, nedostatnošću ili neispravnnošću bilo kojeg od tih podataka ili dokumenata, osim ako je šteta nastala radi greške prijevoznika, njegovih službenika ili agenata.

2. Prijevoznik nema nikakvu obvezu da provjerava ispravnost ili dostatnost takvih podataka ili dokumenata.

POGLAVLJE III.

Odgovornost prijevoznika i opseg naknade za štetu*Članak 17.***Smrt i povreda putnika – oštećenje prtljage**

1. Prijevoznik je odgovoran za pretrpljenu štetu u slučaju smrti ili tjelesne povrede putnika isključivo pod uvjetom da se nesreća koja je prouzročila smrt ili ozljedu dogodila u zrakoplovu ili u tijeku bilo koje radnje ukrcaja ili iskrcaja.

2. Prijevoznik je odgovoran za pretrpljenu štetu u slučaju uništenja ili gubitka, ili štete na predanoj prtljazi isključivo pod uvjetom da je događaj koji je prouzročio uništenje, gubitak ili štetu dogodio u zrakoplovu ili tijekom bilo kojeg razdoblja u kojem je predana prtljaga bila pod nadzorom prijevoznika. Međutim, prijevoznik nije odgovoran ako i u mjeri u kojoj je šteta nastala radi svojstvenog nedostatka, kvalitete ili greške na prtljazi. U slučaju prtljage koja nije predana, uključujući osobne stvari, prijevoznik je odgovoran ako je šteta nastala njegovom greškom ili greškom njegovih službenika ili agenata.

3. Ako prijevoznik prizna gubitak predane prtljage, ili ako predana prtljaga nije stigla nakon isteka dvadeset jednog dana od datuma kada je trebala stići, putnik ima pravo protiv prijevoznika ostvariti svoja prava koja proizlaze iz ugovora o prijevozu.

4. Ako nije utvrđeno drugačije, u ovoj Konvenciji izraz »prtljaga« znači i predanu i nepredanu prtljagu.

*Članak 18.***Oštećenje tereta**

1. Prijevoznik je odgovoran za pretrpljenu štetu u slučaju uništenja ili gubitka, ili štete na teretu isključivo pod uvjetom da se događaj koji je prouzročio štetu pretrpljenu na taj način dogodio u zrakoplovu tijekom zračnog prijevoza.

2. Međutim, prijevoznik nije odgovoran ako i u mjeri u kojoj se dokaže da je uništenje, ili gubitak, ili šteta na teretu nastala radi jednog ili radi više od sljedećih uzroka:

- (a) svojstveni nedostatak, kvaliteta ili greška tog tereta,
- (b) manjkavo pakiranje tog tereta kojeg je provela bilo koja osoba osim prijevoznika ili njegovih službenika ili agenata,
- (c) ratno djelovanje ili oružani sukob,
- (d) akt javnog tijela donesen u svezi ulaska, izlaska ili tranzita tereta.

3. Zračni prijevoz u opsegu značenja stavka 1. ovoga članka obuhvaća razdoblje tijekom kojeg je teret pod nadzorom prijevoznika.

4. Razdoblje zračnog prijevoza ne proteže se ni na kakav kopneni prijevoz, pomorski prijevoz, niti na prijevoz unutar-njim vodama izvršen izvan zračne luke. Ako se, unatoč tome, takav prijevoz obavi u okviru provedbe ugovora o zračnom prijevozu u svrhe utovara, isporuke ili pretovara, smatrat će se, ako se ne dokaže suprotno, da je bilo koja od takvih šteta proizišla iz nekog događaja koji se odvio tijekom zračnog prijevoza. Ako prijevoznik bez odobrenja pošiljatelja zamijeni prijevoz nekim drugim načinom u cijelosti ili na dijelu prijevoza za koji su stranke sklopile ugovor o zračnom prijevozu, za takav će se prijevoz obavljn nekim drugim načinom smatrati da spada u razdoblje zračnog prijevoza.

*Članak 19.***Kašnjenje**

Prijevoznik je odgovoran za štetu uzrokovanu kašnjenjem zračnog prijevoza putnika, prtljage ili tereta. Unatoč tomu, prijevoznik nije odgovoran za štetu uzrokovanu kašnjenjem ako dokaže da su on i njegovi službenici i agenti poduzeli sve mjere koje su se razumno mogle zatražiti da izbjegnju štetu ili ako nije bilo moguće poduzeti takve mjere.

*Članak 20.***Razrješenje**

Ako prijevoznik dokaže da je šteta uzrokovana ili se može pripisati nemaru ili drugom štetnom djelovanju ili propustu osobe koja traži naknadu, ili osobe od koje to pravo potječe, prijevoznik je u cijelosti ili djelomično oslobođen svoje odgovornosti prema tužitelju u mjeri u kojoj je taj nemar ili štetno djelovanje ili propust prouzročio štetu ili joj je pridonio. Kada radi smrti ili povrede putnika naknadu traži neka druga osoba, a ne sam putnik, prijevoznik je isto tako u potpunosti ili djelomično oslobođen od odgovornosti u mjeri u kojoj dokaže da je šteta prouzročena ili joj je doprinijeto nemarom ili drugim štetnim djelovanjem ili propustom tog putnika. Ovaj članak primjenjuje se na sve odredbe o odgovornosti u ovoj Konvenciji, uključujući stavak 1. članka 21.

*Članak 21.***Naknada štete u slučaju smrti ili povrede putnika**

1. Za štetu iz stavka 1. članka 17. koja ne prekoračuje 100 000 posebnih prava vučenja za svakog putnika, prijevoznik ne može isključiti niti ograničiti svoju odgovornost.

2. Prijevoznik nije odgovoran za štetu iz stavka 1. članka 17. do mjere u kojoj ona prekoračuje 100 000 posebnih prava vučenja ako prijevoznik dokaže da:

- (a) takva šteta nije nastala radi nemara ili drugog štetnog djelovanja ili propusta prijevoznika ili njegovih službenika ili agenata, ili

(b) je takva šteta nastala isključivo radi nemara ili drugog štetnog djelovanja ili propusta treće stranke.

Članak 22.

Ograničenja odgovornosti vezana uz kašnjenje, prtljagu i teret

1. U slučaju štete uzrokovane kašnjenjem kako je navedeno u članku 19. pri prijevozu osoba, odgovornost prijevoznika za svakog putnika ograničena je na 4 150 posebnih prava vučenja.

2. Pri prijevozu prtljage, odgovornost prijevoznika u slučaju uništenja, gubitka, štete ili kašnjenja ograničena je na 1 000 posebnih prava vučenja za svakog putnika ako putnik nije ispunio, u trenutku predaje provjerene prtljage prijevozniku, posebnu izjavu interesa za isporuku u odredište i ako nije platio dodatni iznos ako je to od njega zahtijevano. U takvom će slučaju prijevoznik imati obvezu platiti iznos koji ne prekoračuje iznos naveden u izjavi, ako ne dokaže da je iznos veći od putnikovoga stvarnog interesa za isporuku u odredištu.

3. Pri prijevozu tereta, odgovornost prijevoznika u slučaju uništenja, gubitka, štete ili kašnjenja ograničena je na iznos od 17 posebnih prava vučenja po kilogramu, ako pošiljatelj nije ispunio, u trenutku predaje pakiranja prijevozniku, posebnu izjavu interesa za isporuku u odredištu i ako nije platio dodatni iznos, ako je to od njega zatraženo. U tom će slučaju prijevoznik biti odgovoran platiti iznos koji ne prekoračuje navedeni iznos, ako ne dokaže da je iznos veći od pošiljateljevoga stvarnog interesa za isporuku u odredištu.

4. U slučaju uništenja, gubitka, štete ili kašnjenja dijela tereta, ili bilo koje stvari koja je u teretu sadržana, težina koja se uzima u obzir pri određivanju iznosa na koji je ograničena odgovornost prijevoznika je isključivo ukupna težina jednog ili više odnosnih pakiranja. Međutim, kada uništenje, gubitak, šteta ili kašnjenje dijela tereta, ili bilo koje stvari koja je u teretu sadržana, utiče na vrijednost drugih pakiranja pokrivenih istim zračnim teretnim listom, ili istom potvrdom o primitku ili, ako ti dokumenti nisu izdani, zapisom o primitku pohranjenom na nekim drugim sredstvima koja su navedena u stavku 2. članka 4., ukupna težina takvog pakiranja ili takvih pakiranja isto se tako uzima u obzir pri određivanju ograničenja odgovornosti.

5. Prethodne odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka ne primjenjuju se ako se ne dokaže da je šteta nastala radi djelovanja ili propusta prijevoznika, njegovih službenika ili agenata, s namjerom izazivanja štete ili radi krajnje nepažnje sa svijješću o mogućnosti nastanka štete; pod uvjetom da se u slučaju takvog djelovanja ili propusta službenika ili agenta isto tako dokaže da je navedeni službenik ili agent djelovao unutar opsega radova njegovog radnog mjesta.

6. Ograničenja propisana u članku 21. i u ovom članku ne sprječavaju sud da povrh toga dosudi, suglasno svojem vlastitom pravu, sudske troškove u cijelosti ili djelomično, kao i druge troškove parničnog postupka koje je imao tužitelj, uključujući kamate. Prethodna odredba ne primjenjuje se ako iznos dosuđene naknade štete, bez sudskih troškova i drugih troškova parničnog postupka, ne prekorači iznos koji je prijevoznik u pisanom obliku ponudio tužitelju u roku od šest mjeseci od datuma nastanka događaja koji je prouzročio štetu, ili prije početka aktivnosti, ako je to bilo kasnije.

Članak 23.

Pretvorba novčanih jedinica

1. Smatra se da se iznosi navedeni u uvjetima posebnih prava vučenja u ovoj Konvenciji odnose na posebna prava vučenja kako ih definira Međunarodni monetarni fond. Pretvorba iznosa u nacionalne valute se, u slučaju sudskih postupaka, izvršava sukladno vrijednosti takvih valuta pod uvjetima posebnog prava vučenja na datum presude. Vrijednost nacionalne valute, pod uvjetima posebnog prava vučenja, države stranke koja je članica Međunarodnoga monetarnog fonda izračunava se prema metodi određivanja vrijednosti koju primjenjuje Međunarodni monetarni fond, koja je na snazi na datum presude, za njegove aktivnosti i transakcije. Vrijednost nacionalne valute, pod uvjetima posebnog prava vučenja, države stranke koja nije članica Međunarodnoga monetarnog fonda, izračunava se na način koji odredi ta država.

2. Međutim, one države koje nisu članice Međunarodnoga monetarnog fonda i čije pravo ne dopušta primjenu odredaba stavka 1. ovoga članka mogu, prilikom ratifikacije ili pristupa ili u bilo kojem trenutku nakon toga, izjaviti da je određeno ograničenje odgovornosti prijevoznika propisano u članku 21. u iznosu od 1 500 000 monetarnih jedinica po putniku u sudskom postupku na njihovim državnim područjima; 62 500 monetarnih jedinica po putniku u odnosu na stavak 1. članka 22.; 15 000 monetarnih jedinica po putniku u odnosu na stavak 2. članka 22.; te 250 monetarnih jedinica po kilogramu u odnosu na stavak 3. članka 22. Ova monetarna jedinica odgovara vrijednosti šezdeset pet cijelih i jedne polovine miligrama zlata finoće devet stotina od tisuću. Ti se iznosi mogu pretvoriti u odnosnu nacionalnu valutu uz zaokruživanje. Pretvorba tih iznosa u nacionalnu valutu provodi se prema pravu odnosne države.

3. Izračun naveden u posljednjoj rečenici stavka 1. ovoga članka i metoda pretvorbe navedena u stavku 2. ovoga članka provodi se na takav način da se izrazi u nacionalnoj valuti države stranke u najvećoj mogućoj mjeri jednaka realna vrijednost za iznose iz članka 21. i 22. kako bi oni proizašli iz primjene prve tri rečenice stavka 1. ovoga članka. Države stranke izvješćuju depozitara o načinu izračuna prema stavku 1. ovoga članka, ili rezultatu konverzije iz stavka 2. ovoga članka, već prema slučaju, prilikom polaganja isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu ovoj Konvenciji i pri izmjeni bilo kojeg od navedenih dokumenata.

Članak 24.

Revizija ograničenja

1. Ne utječući na odredbe članka 25. ove Konvencije i sukladno stavku 2. u daljnjem tekstu, ograničenja odgovornosti propisana u člancima 21. 22. i 23. revidira depozitar u vremenskim razmacima od pet godina, a prva će se takva revizija izvršiti na kraju pete godine nakon datuma stupanja ove Konvencije na snagu, ili ako Konvencija ne stupi na snagu u roku od pet godina od datuma njezinog prvog otvaranja za potpis, tijekom prve godine njezinog stupanja na snagu, pozivajući se na faktor inflacije koji odgovara akumuliranoj stopi inflacije od prethodne revizije ili prvom prilikom od datuma stupanja Konvencije na snagu. Omjer stope inflacije koji se koristi pri određivanju faktora inflacije je ponderirani prosjek godišnjih stopa porasta ili smanjenja indeksa potrošačkih cijena država čije valute obuhvaćaju posebno pravo vučenja navedeno u stavku 1. članka 23.

2. Ako revizija navedena u prethodnom stavku zaključi da je faktor inflacije prerastao 10 posto, depozitar obavještava državu stranke o reviziji ograničenja odgovornosti. Bilo koja takva revizija stupa na snagu šest mjeseci nakon što su obaviještene državne stranke. Ako u roku od tri mjeseca nakon izvješćivanja država stranaka većina država stranaka izraze neslaganje, revizija neće stupiti na snagu i depozitar upućuje predmet na sjednicu država stranaka. Depozitar odmah izvješćuje sve državne stranke o stupanju na snagu svake revizije.

3. Bez obzira na stavak 1. ovoga članka, postupak na koji se odnosi stavak 2. ovoga članka primjenjuje se u bilo kojem trenutku pod uvjetom da jedna trećina država stanaka izrazi želju u tom smislu, te pod uvjetom da je faktor inflacije naveden u stavku 1. prekoračio 30 posto od prethodne revizije ili od datuma stupanja ove Konvencije na snagu ako prethodne revizije nije bilo. Naknadne revizije prema postupku opisanom u stavku 1. ovoga članka održat će se u vremenskim razmacima od pet godina počevši od kraja pete godine od datuma revizije prema ovom stavku.

Članak 25.

Odredba o ograničenjima

Prijevoznik može odrediti da ugovor o prijevozu podliježe višim ograničenjima odgovornosti od ograničenja navedenih u ovoj Konvenciji ili da ne podliježe nikakvim ograničenjima odgovornosti.

Članak 26.

Ništavost ugovornih odredaba

Bilo koja odredba koja nastoji osloboditi prijevoznika od odgovornosti ili odrediti niže ograničenje od onog koje je propisano u ovoj Konvenciji ništava je, ali ništavost bilo koje takve odredbe ne znači i ništavost cijelog ugovora, koji i dalje podliježe odredbama ove Konvencije.

Članak 27.

Sloboda ugovaranja

Ništa sadržano u ovoj Konvenciji ne sprječava prijevoznika da odbije sklopiti bilo kakav ugovor o prijevozu, da se odrekne bilo kakve obrane raspoložive prema Konvenciji ili da uspostavi uvjete koji nisu u suprotnosti s odredbama ove Konvencije.

Članak 28.

Avansna plaćanja

U slučaju zrakoplovnih nesreća koje rezultiraju smrću ili povredom putnika, prijevoznik, ako to nacionalno pravo zahtijeva, vrši avansna plaćanja bez odgode fizičkim osobama ili osobama koja imaju pravo zatražiti naknadu da bi udovoljili trenutačnim ekonomskim potrebama tih osoba. Navedena avansna plaćanja neće predstavljati priznanje odgovornosti i mogu se naknaditi bilo kojim iznosima koje prijevoznik naknadno uplati na ime naknade štete.

Članak 29.

Temelj za odštetne zahtjeve

Za prijevoz putnika, prtljage i tereta, bilo kakav odštetni zahtjev, s bilo koje osnove, bilo prema ovoj Konvenciji ili prema ugovoru ili na temelju kršenja ugovora ili na neki drugi način, mogu se podnijeti samo pod uvjetima i takvim ograničenjima odgovornosti kako je određeno ovom Konvencijom ne utječući na pitanje tko su osobe koje imaju pravo na tužbu i koja im prava pripadaju. U bilo kojoj od navedenih aktivnosti, kaznene, preventivne ili bilo kakve druge štete koje se ne mogu nadoknaditi ne mogu se naplatiti.

Članak 30.

Službenici, agenti – združivanje odštetnih zahtjeva

1. Ako se pokrene sudski postupak protiv prijevoznikovog službenika ili agenta koji proizlazi iz štete na koju se odnosi Konvencija, taj službenik ili agent, ako dokažu da su djelovali u okviru opsega svoga radnog mjesta, ima se pravo koristiti uvjetima i ograničenjima odgovornosti koja ima pravo koristiti sam prijevoznik na temelju ove Konvencije.

2. Združivanje iznosa koji se mogu naplatiti od prijevoznika, njegovih službenika i agenata u tom slučaju ne prekoračuju navedena ograničenja.

3. Osim kada se odnose na prijevoz tereta, odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka ne primjenjuju se ako se dokaže da je šteta nastala djelovanjem ili propustom službenika ili agenta učinjenim s namjerom da prouzroči štetu ili nepažnjom sa svijesću o mogućnosti nastanka štete.

Članak 31.

Pravodobno obavještanje o pritužbama

1. Kada osoba zadužena za isporuku predane prtljage ili tereta tu prtljagu ili teret primi bez pritužbi navedeni primitak predstavlja prima facie dokaz da su prtljaga ili teret isporučeni u dobrom stanju i sukladno prijevoznikom dokumentu ili uz zapis pohranjen na nekom drugom sredstvu navedenom u stavku 2. članka 3. i stavku 2. članka 4.

2. U slučaju nastanka štete, osoba koja ima pravo na isporuku mora pritužbu uputiti prijevozniku bez odgode nakon otkrića štete, a najkasnije u roku od sedam dana od datuma primitka u slučaju predane prtljage i četrnaest dana od datuma primitka u slučaju tereta. U slučaju kašnjenja, ova pritužba mora biti podnijeta najkasnije u roku od dvadeset jednog dana od datuma na koji joj je prtljaga ili teret stavljen na raspolaganje.

3. Svaka pritužba mora biti sastavljena u pisanom obliku i predana ili poslana u prethodno navedenim rokovima.

4. Ako nikakva pritužba nije podnesena u prethodno navedenim rokovima, nikakva tužba neće se podnositi protiv prijevoznika, osim u slučaju prijave na njegovoj strani.

Članak 32.

Smrt odgovorne osobe

U slučaju smrti odgovorne osobe tužba za naknadu štete podnosi se u skladu s odredbama ove Konvencije protiv onih koji pravno zastupaju njegovu ili njezinu ostavinu.

Članak 33.

Sudska nadležnost

1. Tužba za naknadu štete podnosi se, po izboru tužitelja, na državnom području jedne od država stranaka, bilo pred sudom stalnog boravišta prijevoznika ili u glavnom mjestu njegovog poslovanja, ili u mjestu poslovanja u kojem je sklopljen ugovor ili na sudu u mjestu odredišta.

2. U odnosu na štetu nastalu zbog smrti ili ozljede putnika, tužba se može podnijeti pred jednim od sudova navedenih u stavku 1. ovoga članka ili na državnom području države stranke na kojem je u trenutku nesreće putnik ili putnica imao svoje prebivalište ili boravište i na koje ili sa kojeg prijevoznik obavlja svoje letove sa svrhom zračnog prijevoza putnika, bilo svojim vlastitim zrakoplovom ili zrakoplovnom nekog drugog prijevoznika na temelju komercijalnog sporazuma, te na kojem prijevoznik vodi svoje poslovanje zračnog prijevoza putnika iz prostorija koje posjeduje ili koje je iznajmio sam prijevoznik ili neki drugi prijevoznik s kojim je sklopio komercijalni sporazum.

3. U svrhe stavka 2.

(a) »komercijalni sporazum« znači sporazum, s iznimkom agencijskog ugovora, sklopljen između prijevoznika koji se odnosi na njihove međusobne zajedničke letove u svrhe zračnog prijevoza putnika,

(b) »prebivalište i boravište« znači jedno stalno i trajno boravište putnika u trenutku nesreće. Državljanstvo putnika u ovom smislu neće biti odlučujuć čimbenik.

4. Pitanje postupka uređuje pravo suda kojemu je predmet povjeren.

Članak 34.

Arbitraža

1. Sukladno odredbama ovoga članka, stranke ugovora o zračnom prijevozu tereta mogu odrediti da će svaki spor koji se odnosi na odgovornost prijevoznika prema ovoj Konvenciji rješavati arbitražom. Takav sporazum se sastavlja u pisanom obliku.

2. Arbitražni će se postupak, prema izboru tužitelja, održati na jednom od nadležnih sudova iz članka 33.

3. Arbitar ili arbitražni sud će primjenjivati odredbe ove Konvencije.

4. Odredbe stavaka 2. i 3. ovoga članka smatrat će se dijelom svake arbitražne odluke ili sporazuma, te bilo kakav uvjet takve odluke ili sporazuma koji nije s njima sukladan bit će ništav.

Članak 35.

Zastara postupaka

1. Pravo na naknadu štete prestaje ako se tužba ne podnese u roku od dvije godine računajući od datuma dolaska u mjesto odredišta ili od datuma kada je zrakoplov trebao stići ili od datuma kada je teret zaustavljen.

2. Metoda izračuna razdoblja odredit će se prema pravu koje se primjenjuje na sudu koji je prihvatio slučaj.

Članak 36.

Uzastopni prijevoz

1. U slučaju prijevoza koji obavljaju različiti uzastopni prijevoznici koji ulazi u definiciju navedenu u stavku 3. članka 1., svaki prijevoznik koji prihvaća putnike, prtljagu ili teret podliježe odredbama ove Konvencije i smatra se jednom od stranaka ugovora o prijevozu tako dugo dok se ugovor odnosi na prijevoz koji se obavlja pod njegovim nadzorom.

2. U slučaju prijevoza ovakve naravi, putnik ili bilo koja osoba koja ima pravo na njezinu ili njegovu naknadu može podnijeti tužbu isključivo protiv prijevoznika koji je obavljao prijevoz tijekom kojeg je došlo do nesreće ili kašnjenja, osim u slučaju kada, na temelju izričitog sporazuma, prvi prijevoznik preuzima odgovornost za cjelokupno putovanje.

3. Što se tiče prtljage ili tereta, putnik ili pošiljatelj imat će pravo na podnošenje tužbe protiv prvog prijevoznika, a putnik ili pošiljatelj koji je zadužen za isporuku imat će pravo podnošenja tužbe protiv posljednjeg prijevoznika, te nadalje, svaki od njih može podnijeti tužbu protiv prijevoznika koji je obavio prijevoz tijekom kojeg je došlo do uništenja, gubitka, štete ili kašnjenja. Ovi će prijevoznici biti zajednički i pojedinačno odgovorni putniku ili pošiljatelju ili primatelju.

Članak 37.

Pravo na naknadu štete od trećih stanaka

Ništa u ovoj Konvenciji ne dovodi u pitanje da li osoba koja je odgovorna za štetu prema odredbama Konvencije ima pravo na regres od bilo koje treće osobe.

POGLAVLJE IV.

Kombinirani prijevoz

Članak 38.

Kombinirani prijevoz

1. U slučaju kombiniranog prijevoza koji je djelomično obavljen zrakom, a djelomično nekim drugim načinom prijevoza, odredbe ove Konvencije se, prema odredbama stavka 4. članka 18., primjenjuju isključivo na zračni prijevoz pod uvjetom da zračni prijevoz potpada pod uvjete članka 1.

2. Ništa iz ove Konvencije ne sprječava stranke u slučaju kombiniranog prijevoza da unesu u dokument o zračnom prijevozu uvjete koji se odnose na druge načine prijevoza, pod uvjetom da se poštuju odredbe ove Konvencije glede zračnog prijevoza.

POGLAVLJE V.

Zračni prijevoz koji je obavila osoba koja nije ugovorni prijevoznik

Članak 39.

Ugovorni prijevoznik – stvarni prijevoznik

Odredbe ovoga poglavlja primjenjuju se kada osoba (u daljnjem tekstu: »ugovorni prijevoznik») u svojstvu principala sklopi ugovor o prijevozu prema ovoj Konvenciji s putnikom ili pošiljateljem, ili s osobom koja djeluje u ime putnika ili pošiljatelja, a druga osoba (u daljnjem tekstu: »stvarni prijevoznik») obavlja, na temelju ovlaštenja ugovornog prijevoznika, cjelokupan prijevoz ili dio prijevoza, ali ne smatra se na temelju tog dijela uzastopnim prijevoznikom u smislu ove Konvencije. Takvo će se ovlaštenje smatrati izdanim ako se ne može dokazati suprotno.

Članak 40.

Odgovornost ugovornog i stvarnog prijevoznika ponaosob

Ako stvarni prijevoznik obavlja dio ili cjelokupan prijevoz koji, sukladno ugovoru navedenom u članku 39. podliježe ovoj Konvenciji, oba prijevoznika, i ugovorni i strani, osim ako nije navedeno drugačije u ovom poglavlju, podliježu odredbama ove Konvencije, i to prvi za cjelokupan prijevoz razmatran u ugovoru, a drugi isključivo za prijevoz koji obavlja.

Članak 41.

Zajednička odgovornost

1. Postupci i propusti stvarnog prijevoznika i njegovih službenika i agenata kada djeluju u okviru svojih radnih mjesta se, u svezi s prijevozom kojeg je obavio stvarni prijevoznik, isto tako smatraju postupcima ugovornog prijevoznika.

2. Postupci i propusti ugovornog prijevoznika i njegovih službenika i agenata kada djeluju u okviru svojih radnih mjesta se, u svezi s prijevozom kojeg je obavio stvarni prijevoznik, smatraju isto tako postupcima stvarnog prijevoznika. Međutim, niti jedan takav postupak niti propust ne izvrgavaju stvarnog prijevoznika odgovornosti koja prekoračuje iznose navedene u člancima 21., 22., 23., i 24. Bilo koji poseban sporazum prema kojem ugovorni prijevoznik preuzima obveze koje ova Konvencija ne nameće ili bilo kakvo odricanje od prava ili obrana koju ova Konvencija pruža ili bilo kakva posebna izjava interesa za isporuku u određenju navedena u članku 22. ne utječe na stvarnog prijevoznika osim ako se on s time ne suglasi.

Članak 42.

Primatelj pritužbe i uputa

Bilo kakva pritužba koju treba sastaviti ili uputa koju treba uručiti prijevozniku prema ovoj Konvenciji imat će isti učinak bez obzira da li je naslovljena na ugovornog prijevoznika ili na stvarnog prijevoznika. Međutim, upute koje se navode u članku 12. proizvodit će učinak samo ako su upućene ugovornom prijevozniku.

Članak 43.

Službenici i agenti

Vežano uz prijevoz koji je obavio stvarni prijevoznik, bilo koji službenik ili agent tog prijevoznika ili ugovornog prijevoznika, ako se dokaže da je djelovao u okviru svojeg radnog mjesta, ima pravo koristiti uvjete i ograničenja odgovornosti koja se primjenjuju prema ovoj Konvenciji na prijevoznika čiji je on službenik ili agent, ako se ne dokaže da je djelovao na način koji sprječava pozivanje na ograničenja odgovornosti sukladno ovoj Konvenciji.

Članak 44.**Združivanje šteta**

U odnosu na prijevoz koji je obavio stvarni prijevoznik, zbroj iznosa koji se mogu naplatiti od tog prijevoznika i ugovornog prijevoznika, te od njihovih službenika i agenata koji su djelovali u okviru svoga radnog mjesta, ne prekoračuje najviši iznos koji se može dosuditi protiv ugovornog prijevoznika ili protiv stvarnog prijevoznika prema ovoj Konvenciji, ali ni jedna od navedenih osoba nije odgovorna za iznos koji prekoračuje ograničenje primjenjivo na tu osobu.

Članak 45.**Primatelj odštetnih zahtjeva**

U odnosu na prijevoz koji je obavio stvarni prijevoznik, tužba za naknadu štete može se podnijeti, prema izboru tužitelja, protiv tog prijevoznika ili protiv ugovornog prijevoznika ili protiv obojice zajedno ili odvojeno. Ako se tužba podnosi protiv samo jednog od tih prijevoznika, taj će prijevoznik imati pravo zatražiti drugog prijevoznika da mu se pridruži u sudskim postupcima, proceduri i učincima za koje je mjerodavno pravo suda kojemu je predmet povjeren.

Članak 46.**Dodatna sudska nadležnost**

Svaka tužba za naknadu štete navedena u članku 45. mora se podnijeti, prema izboru tužitelja, na državnom području jedne od država stranaka, bilo pred sudom pred kojim se može podnijeti tužba protiv ugovornog prijevoznika, kako je predviđeno člankom 33, ili pred sudom koji je nadležan prema mjestu gdje stvarni prijevoznik ima boravište ili svoje glavno mjesto poslovanja.

Članak 47.**Ništavost ugovornih odredaba**

Svaka ugovorna odredba koja ima za svrhu osloboditi ugovornog prijevoznika ili stvarnog prijevoznika od odgovornosti prema ovom poglavlju ili odrediti manje ograničenje od onog koje se može primijeniti sukladno ovom poglavlju je ništava, ali ništavost bilo koje od tih odredaba ne znači ništavost cjelokupnog ugovora koji ostaje na snazi pod uvjetima odredaba ovoga poglavlja.

Članak 48.**Međusobni odnosi ugovornih i stvarnih prijevoznika**

Uz iznimku propisanu u članku 45., ništa u ovom poglavlju neće utjecati na međusobna prava i obveze prijevoznika uključujući bilo koje pravo na naknadu štete ili obeštećenje.

POGLAVLJE VI.

Ostale odredbe**Članak 49.****Obvezatna primjena**

Bilo koja odredba sadržana u ugovoru o prijevozu i svim posebnim sporazumima koji su sklopljeni prije nastanka štete kojima stranke imaju namjeru kršiti pravila predviđena ovom Konvencijom, bilo odlučujući o pravu koje će se primijeniti ili mijenjajući pravila o nadležnosti, je ništava.

Članak 50.**Osiguranje**

Države stranke zahtijevat će od svojih prijevoznika da održavaju odgovarajuće osiguranje koje pokriva njihovu odgovornost prema ovoj Konvenciji. Država stranka može zatražiti od prijevoznika da podnese dokaz o održavanju odgovarajućeg osiguranja koje pokriva njegovu odgovornost prema ovoj Konvenciji.

Članak 51.**Prijevoz obavljen u izvanrednim okolnostima**

Odredbе članka 3. do 5., 7. i 8. koje se odnose na prijevozničku dokumentaciju ne primjenjuju se u slučaju prijevoza obavljenog u izvanrednim okolnostima koje su izvan uobičajenog opsega poslovanja prijevoznika.

Članak 52.**Definicija dana**

Izraz »dani« kada se koristi u ovoj Konvenciji znači kalendarske dane, a ne radne dane.

POGLAVLJE VII.

Završne odredbe**Članak 53.****Potpisivanje, ratifikacija i stupanje na snagu**

1. Ova je Konvencija otvorena za potpisivanje u Montrealu, 28. svibnja 1999. godine državama koje sudjeluju na Međunarodnoj konferenciji o zrakoplovnom pravu, održanoj u Montrealu od 10. do 28. svibnja 1999. godine. Nakon 28. svibnja 1999. godine Konvencija je otvorena za potpisivanje svim državama u sjedištu Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva u Montrealu dok ona ne stupi na snagu sukladno stavku 6. ovoga članka.

2. Ova je Konvencija na isti način otvorena za potpisivanje regionalnim organizacijama gospodarske integracije. U svrhe ove Konvencije »regionalna organizacija gospodarske integracije« znači svaka organizacija koju su osnovale suverene države određenog područja koja je nadležna za određena pitanja uređena ovom Konvencijom i koja je propisno ovlaštena potpisati i ratificirati, prihvatiti, odobriti ili pristupiti ovoj Konvenciji. Pozivanje na »državu stranku« ili »države stranke« u ovoj Konvenciji, osim u stavku 2. članka 1., stavku 1.(b) članka 3, stavku (b) članka 5, člancima 23., 33., 46. i stavku (b) članka 57. primjenjuje se na isti način na regionalnu organizaciju gospodarske integracije. U svrhe članka 24. pozivanje na »većinu država stranaka« i »jednu trećinu država stranaka« neće se primjenjivati na regionalne organizacije gospodarske integracije.

3. Ova Konvencija podliježe ratifikaciji država i regionalnih organizacija gospodarske integracije koje su je potpisale.

4. Svaka država ili regionalna organizacija gospodarske integracije koja nije potpisala ovu Konvenciju može je prihvatiti, odobriti ili joj pristupiti u svako doba.

5. Isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu polažu se kod Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva koja je ovime određena za depozitara.

6. Ova Konvencija stupa na snagu šezdesetog dana nakon datuma polaganja tridesete isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu. Isprava koju položi regionalna organizacija gospodarske integracije ne broji se u svrhu ovog stavka.

7. Za druge države i za druge regionalne organizacije gospodarske integracije ova Konvencija stupa na snagu šezdeset dana nakon datuma polaganja isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.

8. Depozitar bez odgode izvješćuje sve potpisnice i države stranke o:

- (a) svakom potpisivanju ove Konvencije i datumu potpisivanja,
- (b) svakom polaganju isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu i datumu navedenoga,
- (c) datumu stupanja na snagu ove Konvencije,
- (d) datumu stupanja na snagu bilo koje revizije ograničenja odgovornosti uspostavljene prema ovoj Konvenciji,
- (e) svakom otkazu prema članku 54.

Članak 54.

Otkaz

1. Svaka država stranka može otkazati ovu Konvenciju pisanom obavješću upućenom depozitaru.

2. Otkaz stupa na snagu stotinu osamdeset dana nakon datuma na koji je depozitar primio obavijest.

Članak 55.

Odnosi prema drugim instrumentima varšavske konvencije

Ova Konvencija ima prednost pred bilo kakvim pravilima koja se primjenjuju na međunarodni zračni prijevoz:

1. između država stranka ove Konvencije na temelju činjenice da su te države zajednički stranke

(a) Konvencije o ujednačavanju određenih pravila o međunarodnom zračnom prijevozu, potpisane u Varšavi 12. listopada 1929. godine (u daljnjem tekstu: Varšavska konvencija),

(b) Protokola kojim se mijenja i dopunjuje Konvencija o ujednačavanju određenih pravila o međunarodnom zračnom prijevozu, potpisana u Varšavi 12. listopada 1929. godine, sastavljen u Den Hagu 28. rujna 1955. godine (u daljnjem tekstu: Haški protokol),

(c) Konvencije, Dopuni Varšavskoj konvenciji, o ujednačavanju određenih propisa koji se odnose na međunarodni zračni prijevoz koji obavlja osoba koja nije ugovorni prijevoznik, potpisane u Guadalajari 18. rujna 1961. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija iz Guadalajare),

(d) Protokola kojim se mijenja i dopunjuje Konvencija o ujednačavanju određenih pravila o međunarodnom zračnom prijevozu, potpisana u Varšavi 12. listopada 1929. godine, kako je izmijenjena i dopunjena Protokolom sastavljenim u Den Haagu, dana 28. rujna 1955. godine, potpisanim u Guatemala Cityju dana 8. ožujka 1971. godine (u daljnjem tekstu: Protokol iz Guatemala Cityja),

(e) Dodatni protokol 1. do 3. i Montrealski protokol 4. kojim se mijenja i dopunjuje Varšavska Konvencija kako je izmijenjena i dopunjena Haškim protokolom ili Varšavska konvencija kako je izmijenjena i dopunjena Haškim protokolom i Protokolom iz Guatemala Cityja, potpisanim u Montrealu, 25. rujna 1975. godine (u daljnjem tekstu: Montrealski protokoli); ili

2. unutar državnog područja bilo koje pojedine države stranke ove Konvencije na temelju činjenice da je ta država stranka jednog ili više instrumenata navedenih u podtočkama (a) do (e) u prethodnom tekstu.

Članak 56.

Države s više od jednog sustava prava

1. Ako država ima dvije ili više jedinica na svom državnom području u kojima se primjenjuje različit sustav prava glede pitanja uređenih ovom Konvencijom, ta država može prilikom potpisivanja, ratifikacije, prihvata, odobrenja ili pristupa izjaviti da se ova Konvencija primjenjuje na sve njezine teritorijalne jedinice ili samo jednu ili više njih i može preinačiti ovu izjavu u svako doba podnošenjem druge izjave.

2. Svaka takva obavijest priopćava se depozitaru i izričito treba navoditi teritorijalne jedinice na koje se Konvencija primjenjuje.

3. U odnosu na državu stranku koja je dala takvu izjavu:

(a) pozivanja u članku 23. na »nacionalnu valutu« tumačit će se na takav način da se odnose na valutu odgovarajuće teritorijalne jedinice te države, i

(b) pozivanja u članku 28. na »nacionalno pravo« tumačit će se na takav način da se odnose na pravo odgovarajuće teritorijalne jedinice te države.

Članak 57.

Rezerve

Na ovu Konvenciju ne mogu se staviti nikakve rezerve osim što države stranke mogu u svako doba, notifikacijom upućenom depozitaru, izjaviti da ovu Konvenciju ne primjenjuju na:

(a) međunarodni zračni prijevoz koji obavlja i kojim operira izravno ta država stranka u nekomercijalne svrhe glede svojih aktivnosti i obveza u funkciji suverene države, i/ili

(b) prijevoz osoba, tereta i prtljage za svoje vojne vlasti u zrakoplovu kojeg je registrirala ili unajmila ta država stranaka, i čiji su cjelokupan kapacitet rezervirale te vlasti, ili je u rezerviran u njihovo ime.

U POTVRDU NAVEDENOG dolje potpisani opunomoćnici, propisno ovlašteni, potpisali su ovu Konvenciju.

Sastavljeno u Montrealu, 28. dana mjeseca svibnja godine tisuću devet stotina devedeset i devete na engleskom, arapskom, kineskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. Ova Konvencija ostaje pohranjena u arhivi Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva, a njezine ovjerene preslike depozitar prosljeđuje svim državama strankama ove Konvencije, kao i svim drugim državama strankama Varšavske konvencije, Haškog protokola, Konvencije iz Guadalajare i Montrealskih protokola.